

Evaluering

MIND – senteret, program for elever i videregående skole

Bodø, 04. desember 2018
Leif Håkestad, prosjektleder

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning	Side 3
2.	Bakgrunn	Side 4
3.	Evaluering 2018	Side 4
3.1	Spørsmålene	Side 5
3.2	Tolkning av spørsmålene	Side 5
3.3	Resultatene	Side 5
3.4	Tolkning av resultatene	Side 6
4.	Konklusjon	Side 7
Vedlegg 1: MIND – senterets pedagogiske plattform		Side 8

1. Innledning.

Høsten 2013 ble MIND – senteret ved Bratten aktivitetspark i Bodø offisielt åpnet og tatt i bruk som arena for påvirkning av ungdoms trafikkatferd. Det var etablert et samarbeid med Nordland fylkeskommune, og primærmålgruppa var elever i videregående skole.

Atferdsforsker Dagfinn Moe ved SINTEF hadde, i samarbeid med høghskolelektorene Hilde Kjelsrud og Kåre Robertsen ved Høgskolen i Nord – Trøndelag (i dag Nord universitet) utviklet en plan for gjennomføringen, samt et pedagogisk konsept for påvirkning av ungdoms risikoforståelse og konsekvenstenkning. Dette konseptet var basert på ny forståelse av læring: «Mind, Brain & Education».

Det er utviklet tre programmer: «MIND – prosessen», «Oppmerksomhetsforstyrrelser» og «Ruspåvirket kjøring», hvert av dem med en varighet på en time. Deltakerne roterte mellom dem, slik at alle fikk gjennomføre alle programmene.

Nærmere beskrivelse av faglig forankring m.m. finnes i evalueringsnotatet «MIND – ungdom, risiko og læring» - SINTEF Teknologi og samfunn 2016-01-26.

I 2014 og 2015 ble det gjennomført to evalueringer, med totalt 208 elever fra videregående skole som deltakere. Disse to evalueringene var nærmest å regne som en tilfredshetsundersøkelse, siden de ble gjennomført umiddelbart etter at elevene hadde gjennomført programmene. De gir derfor ikke noe bilde av hvilke effekter programmene hadde over tid.

NOTAT 03/14 - Åpen

Notat - Evaluering

MIND-ungdom, risiko og læring

Utpøving og evaluering av et tiltak for påvirkning av ungdoms selvregulering, risikoforståelse og atferd basert på konseptet "Mind, Brain and Education"

Forfatter(e)

Dagfinn Moe
Kåre Robertsen
Hilde Kjelsrud

2. Bakgrunn

I 2017 ble det laget en beskrivelse av behovet for et oppdatert evalueringsverktøy, som kunne måle effekter av påvirkningsprogrammene ved MIND – senteret over tid. Her står bl.a.:

Unge bilførere og -passasjerer er en spesielt risikoutsatt gruppe i trafikken; trafikkskader er den største helsetrusselen for denne aldersgruppa. MIND – senterets overordnede målsetning er å være en aktiv bidragsyter i arbeidet for å redusere de unges ulykkesrisiko.

Påvirkningsprogrammene skal være «verktøyet» i dette arbeidet. Dette er for øvrig i tråd med Meld. St. 40 (2015 – 16) - Trafikksikkerhetsmeldingen, hvor det i Stortingets vedtak bl.a. legges vekt på å finne nye virkemidler for bedre trafikksikkerhet, og at det trafikantrammede trafikksikkerhetsarbeidet skal styrkes.

Det er vanskelig å tallfeste eksakte resultater av dette tiltaket, eks. en målbar nedgang i antall drepte og skadde, siden dette dreier seg om et påvirkningsprogram. Allikevel vil den informasjonen som gode evalueringer gir gi en pekepinn om effektene. Dessuten vil disse dataene være av svært stor betydning, både for å kvalitetssikre og forbedre dagens program, men også for å gi et grunnlag for forskning knyttet til effektene av programmene.

Ved å optimalisere påvirkningsprogrammene vil man kunne forvente en endring / utvikling av unge trafikanters risikoforståelse. Like viktig som å endre de mest risikoutsattes valg og atferd er det å etablere såkalte «sosiale barriærer»; dvs. at ungdom kan hindre andre ungdommer i å gjøre ukloke eller risikofylte valg.

Med bakgrunn i dette ble det satt opp et budsjett og finansieringsplan. Nord universitet ønsket å ta ansvaret for utarbeidelsen av selve evalueringsprogrammet, fordi de så nytten av det i samarbeidet med MIND – senteret. Dessuten vil resultatene fra evalueringene også kunne brukes i deres forskningsarbeid innen transport og trafikksikkerhet.

Det ble sendt søknad til Samferdselsdepartementet, som bevilget kr. 100.000 til prosjektet

3. Evaluering 2018.

I november 2018 ble det gjennomført en ny evaluering, med til sammen 57 respondenter. Denne evalueringen hadde en litt annen tilnærming enn de foregående: den ønsket å måle umiddelbar respons på de grunnleggende momentene i programmene: *risikoforståelse, konsekvenstenking, atferd* og det å være *sosial barriere* for hverandre.

I denne evalueringsrunden deltok:

- To klasser fra Fauske videregående skole:
 - MA2 – 10 gutter og en jente (vg 2 – yrkesfag)
 - TP3 – 5 gutter (vg 3 – yrkesfag)
- Tre klasser fra Meløy videregående skole:
 - NA2 – 5 gutter og 2 jenter (yrkesfag)
 - NA2 – 8 gutter og 2 jenter (yrkesfag)
 - ST2 – 8 gutter og 16 jenter (studiespesialisering)

Hvor vidt fordelingen mellom yrkesfag og studiespesialisering har påvirkning på svarene er kommentert i kap. 3.4.

3.1. Spørsmålene.

Spørsmålene var utformet slik:

1. Etter å ha vært på MIND – senteret forstår jeg hva jeg kan gjøre for å unngå å havne i risikofylte situasjoner.
2. Opplegget på MIND - senteret gjør at jeg forstår sammenhengen mellom de valgene jeg tar, og konsekvensene av dem på en bedre måte enn tidligere.
3. Opplevelsene i dag vil påvirke hvordan jeg oppfører meg i trafikken.
4. Jeg forstår hvordan jeg kan være en sosial barriere for mine venner og familie.
5. Jeg har bestemt meg for at jeg vil være en sosial barriere.

Respondentene svarte på en skala fra 1 til 10, hvor 1 var betegnet med «I liten grad» mens 10 var «I stor grad».

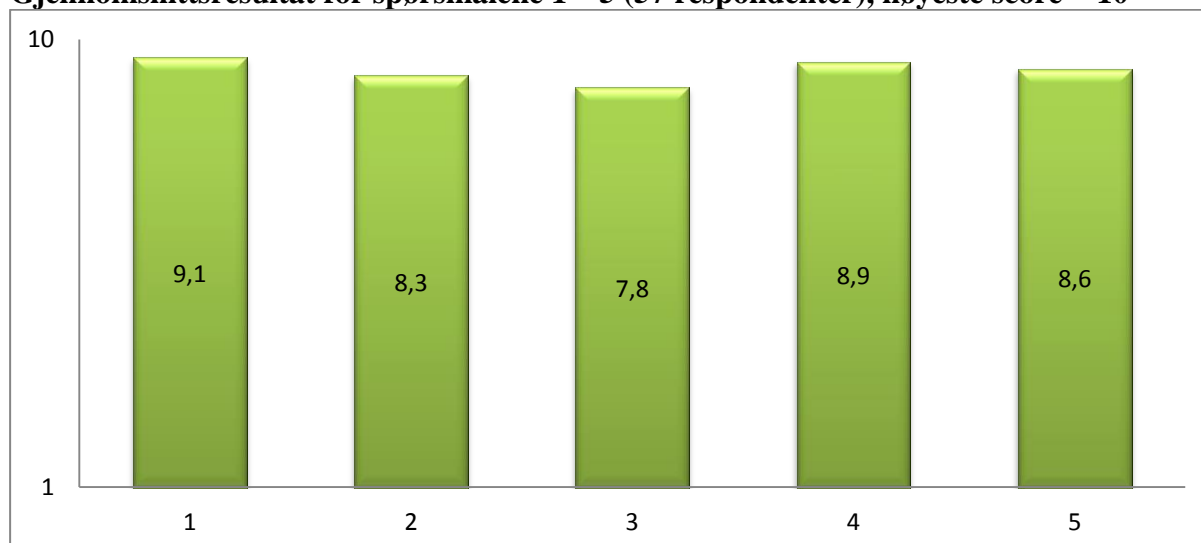
3.2. Tolkning av spørsmålene

Spørsmålene – slik de er utformet – kan tilsynelatende virke enkle og entydige. Men enkelte av dem gir rom for tolkning; dette gjelder først og fremst spørsmål 1 og 3:

- Spørsmål 1: her kan en score på 10 tolkes som at respondenten fullt ut forsto hva han / hun skal gjøre i alle risikofylte situasjoner. Dette vil ikke være sannsynlig for en 16 – 17-åring, fordi en slik bred forståelse vil være et resultat av modning og mange års erfaring. Dermed vil responsen på dette spørsmålet være avhengig av respondentens vurdering.
- Spørsmål 3: dette spørsmålet kan gi både høy og lav score, bl.a. avhengig av hvordan man vurderer sin egen atferd i trafikken i nåtid.

3.3. Resultatene.

Gjennomsnittresultat for spørsmålene 1 – 5 (57 respondenter), høyeste score = 10

3.4. Tolkning av resultatene

Noen «funn»:

- Resultatene viser en gjennomsnittlig høy score på alle spørsmålene. Dette kan tolkes dit hen at opplevelsene har gjort et umiddelbart godt inntrykk på respondentene.
- Det forekommer til dels store avvik i score på flere av spørsmålene (fra 1 som det laveste til 10 som det høyeste) hos enkelte respondenter. Vi ser bl.a. at en respondent konsekvent har gitt lav score på alle spørsmålene. Dette kan skyldes den korte tiden fra gjennomføringen til vurderingen; ingen tid til refleksjoner. Det kan også skyldes at enkelte respondenter ikke vurderer programmene som viktige i forhold til egen atferd og egne valg. Dette gjelder imidlertid et mindretall.
- Det er en viss forskjell i svarene fra yrkesfag (YF) og studiespesialisering (ST). Dette kommer spesielt til syne i spm. 2 (snittscore YF 7,7 og ST 9,0) og i spm. 3 (snittscore YF 7, 0 og ST 8,8). De andre spørsmålene for omtrent lik score fra begge gruppene. Dette funnet utløser en ny problemstilling: er forskjellen mellom de som velger yrkesfag og de som velger studiespesialisering så stor at det bør tilbys forskjellige og tilpassede program?
- Evalueringen skilte ikke mellom gutter og jenter; derfor kan vi ikke trekke noen konklusjoner der.

Den umiddelbare konklusjonen er at programmene har en positiv effekt på deltakernes forståelse av sentrale problemstillinger, knyttet til det å være trafikant. Dette kan hevdes med bakgrunn i programmenes innhold, satt opp mot respondentenes svar. Majoriteten av respondentene gir en høy score på spørsmålene, noe som også gjennomsnittscoren viser. Imidlertid må det presiseres at både denne evalueringen og den fra 2014 – 15 kun måler den umiddelbare opplevelsen – «der og da».

Et viktig poeng med utformingen av spørsmålene i denne siste evalueringen er at de – med en enkel omformulering – kan stilles på nytt, eks. etter ½ eller ett år.

Som eksempel kan spm. 2 se slik ut:

«Opplegget på MIND - senteret har medført at jeg i dag forstår sammenhengen mellom de valgene jeg tar, og konsekvensene av dem på en bedre måte enn tidligere».

Da vil respondenten kunne spole tilbake i tid og se på om forståelsen har endret seg, og på hvilke måte.

Om det er dette – eller en annen utforming av evalueringen som skal benyttes videre vil bli vurdert i samarbeid med Nord universitet.

4. Konklusjon

Denne evalueringen, sammen med den fra 2014 – 15 gir et tydelig inntrykk av at MIND – senterets budskap har nådd fram til målgruppa; elever i videregående skole. De forteller at det pedagogiske fundamentet i påvirkningsprogrammene er av en slik karakter at de fanger oppmerksomheten, og skaper interesse og engasjement. Dette ble for øvrig bekreftet gjennom et intervju med tre elever umiddelbart etter at de hadde gjennomført programmene (15.11.18). Elevene ga klart uttrykk for at denne måten å lære på – en reell opplevelse etterfulgt av dybdeforståelse og refleksjoner – gir en helt annen læringseffekt enn det de ofte opplever i klasserommet.

Det er viktig å presisere at påvirkningsprogrammene ved MIND – senteret bygger på samme grunnforståelse som all annen trafikantopplæring. Den største forskjellen er at MIND – senterets opplegg bygger på en ny forståelse av læringsprosesser, forankret i fagdisiplinen «Mind, Brain & Education», omtalt i evalueringsnotatet «MIND – ungdom, risiko og læring» - SINTEF Teknologi og samfunn 2016-01-26 og i vedlegg 1 i dette notatet.

Fra filmene som brukes i påvirkningsprogrammene (produsert av Teddy TV AS)

Vedlegg 1: MIND – senterets pedagogiske plattform

Som nevnt innledningsvis bygger MIND – senterets programmer på en ny forståelse av læring. Den kalles «Mind, Brain & Education», og den forener pedagogikk, psykologi og nevrovitenskap i en felles fagdisiplin.

For at denne forståelsen skal være anvendbar har MIND – senteret utarbeidet noen enkle læresetninger. Disse skal være skikkelig forankret hos alle de som leder gjennomføringen av programmene.

«MIND – plakaten» - hvordan anvender vi MBE i læringsprosesser?

- «Se» individet – den enkelte eleven.
- Unngå negativt stress og press i læringssituasjonen / -miljøet.
- Skap aktivitet og engasjement, vekke nysgjerrigheten.
- La det emosjonelle og det kognitive spille på lag.
- Gi tid til refleksjoner, spørsmål og kommentarer.
- Vis respekt også for «dumme» kommentarer og spørsmål.
- Finn «flytsonen» – balansen mellom utfordringer og forutsetninger.
- Bygg ny kunnskap på det man allerede kan og vet.
- Repeter, gjenta «til det sitter».
- Kople sammen fakta og ferdigheter i en naturlig kontekst.
- Synliggjør den praktiske anvendelsen av kunnskapene.
- Stimuler til egeninnsats på en positiv måte.
- Sett langsiktige mål – trinnvis utvikling.
- Stimuler til kritisk tenking!

De fleste av disse punktene er «gamle kjente», bl.a. innen pedagogikk og kommunikasjon, men poenget er å anvende dem i praksis. Derfor skal utformingen og gjennomføringen av programmene ved MIND – senteret ta utgangspunkt i denne forståelsen. Det er her mye av nøkkelen til suksess ligger; jfr. uttalelsene fra elevene omtalt i kap. 4 – Konklusjon.

Notater:

A series of horizontal dotted lines for note-taking, consisting of 20 lines.

